

Kereskedelmi tervek

Önkiszolgálás,
konténeres
szállítás

A munka- és üzemszervezés nagyban befolyásolja a kereskedelmi tevékenységet, amely a korszerű módszerek általános alkalmazása nélkül ma már elképzelhetetlen. Különösen fontos ez a következő időszakban, amikor az új üzletek építésének üteme mérséklődik, így a vásárlási és a munkakörülmények javításának fontos eszközévé lép elő a meglévő bolthálózat mind jobb kihasználása — hangsúlyozta Laután Ferenc miniszterhelyettes, a Belkereskedelmi Minisztérium keddi sajtótájékoztatóján.

A kereskedelmi hálózat korszerűsítésének hatásos módszere például az értékesítési rendszerek továbbfejlesztése. A minisztérium vizsgálatai azt mutatják, hogy az önkiszolgáló élelmiszerüzletek forgalmának 20–30 százalékát hagyományos formában bonyolítják le. Ezért tervezzék egyrészt az ABC-áruházakban, az önkiszolgáló élelmiszerüzletekben a hagyományos részek csökkentését, másrészt a teljes önkiszolgálás szélesebb körű alkalmazását. Jelenleg tíz élelmiszerkereskedelmi vállalat 40–50 üzlete működik ily módon, a vásárlók megelégedésére. A tapasztalat szerint az átszervezés követően az üzletek forgalma több mint 6 százalékkal növekedett, azaz együtt, hogy kevesebb dolgozót foglalkoztattak.

Jobb együttműködésre van szükség a kiskonténeres áruszállítás fejlesztésében is ahhoz, hogy meggyorsuljon a konténeres üzemi töltése. Jelenleg több mint 1500 nagy élelmiszerüzletbe és áruházba szállítanak árut, évi mintegy 200 ezer tonnányit, konténerekben. Kedvező az eredmények a sör-, a cukor-, a liszt-, a zöldséggyümölcs fuvarozásban, de fejlődött a gyors, korszerű szállítás az iparcikkek-kereskedelemben is. A minisztérium javaslatára a tej úgynevezett rolikocsis szállításának bevezetését mérlegeli. Bővült a konténeres árutáncpótlásba bevont termékek köre is. Az élelmiszerkereskedelemben a leglényegesebb fejlesztés például a kenyér kiskonténeres fuvarozásának bevezetése. A minisztérium tervei szerint a jövő év végéig újabb 1100–1200 üzletet kapcsolnak be a kiskonténeres árutáncpótlásba.

Több húst adunk el

Eredményes fél évet zárt a Terimpex Külkereskedelmi Vállalat: 309 millió dollár értékű hús- és húskészítményt exportált hat hónap alatt, 65 millió dollár értékűvel többet, mint az előző év hasonló időszakában. Figyelemre méltó, hogy ennek a többletbevételnek a 40 százaléka a tavalyinál lényegesen magasabb értékesítési árból származik. A sikeres exporttevékenységről Vörös Imre, a Terimpex vezérigazgatója tájékoztatta az MTI munkatársát.

Hazánkban, a fellendült termelési kedv eredményeként, a hústermelés lényegesen gyorsabb ütemben nő, mint a húsfogyasztás. Amíg az utóbbi az elmúlt nyolc esztendőben 28–29 százalékkal emelkedett, s az idén eléri a lakosonkénti évi 75 kilót, addig a hústermelés ugyanebben az időszakban 50 százalékkal nőtt. Az idén

Naponta szembesülünk a változásokkal. Diákkoromban gyakran megvettem a nagyalomás és a Széchenyi tér közötti utat, de néhány év után szinte alig ismerem rá egy-egy tömbre. Pedig az építkezés forgószela nem is ezen a vidéken söpört át leginkább. Egy évtized sem kellett ahhoz, hogy Tarjánban új városrészt formálódjon és 30 ezer ember találjon otthonra. A 15 év alatt Szegeden új lakóövezet alakult ki, amely égyúrhöz hasonlóan veszi körül a Belvárost. A gyűrű egyik vége a Tisza partján, a SZEOL AK-pályánál kezdődik, folytatódik Felsőváros tizemeleteseivel, Tarján rendezett házsoraival, amelyekkel már összeér az Északi városrész, de mellette megkezdődött Rókuson is az építkezés. Nemcsak a külső övezet volt a nagy átváltozások színtere. Hajlamosak vagyunk arra, hogy elfelejtkezzünk a Belvárosról, mert ott a munka nem annyira látványos, nem vonultak fel óriási daruk, nem dübörögtek éjszakaiként a cölöpverő gépek. Méreteire jellemző, hogy közel három évtized alatt a Belvárosban 7 ezer lakás és 74 új intézmény került tető alá. Ha a mai érteken számíthatunk, akkor itt a rekonstrukció 12 milliárd forintba került, négyszer annyiba, mint Tarján teljes építési költsége.

Harminc évre
előre

Ha képzeletben néhány évre előreszaladunk, szinte felmérhetetlen, hogy milyen változásoknak, fejlődésnek lehetünk majd tanúi. Persze nem szükséges csak a fantáziára támaszkodni, hiszen a tervezők, tanácsai szakemberek 1990-ig, illetve az ezredfordulót követő néhány évre kidolgozták Szeged általános rendezési tervét.

A város rendezési terve 1968-ban készült el. De az elmúlt egy évtized már elegendő volt ahhoz, hogy a prognózis változzon, illetve ez az idő szükségessé tette a változtatást. A módosított tervet a közelmúltban fogadta el Szeged megyei város tanácsa. A terv alapvető célja, meghatározni a fejlődés alapelveinek irányát, az ellátás mértékét, hosszú és nagy távokra. Hangsúlyozni kell, nem szentírásról, megváltoztathatatlán dogmáról van szó. Az élet újabb és újabb feltételeihez kell majd igazítani az elképzeléseket, mint ahogy az eddigi tervek során eddig is történt. Egyébként minisztériumi rendelet írja elő, hogy időszakonként

eddig 28 ezer tonnával több árut értékesíthetünk, mint tavaly az év első hat hónapjában.

A magasabb értékesítési ár bizonyos mértékben a világpiacon kereslet-kínálat függvénye. A marhahús ára például az idén mintegy 10 százalékkal, a darabolt sertéshúsé pedig 15 százalékkal magasabb a világpiacon, mint tavaly volt, de függ a minőségtől, piaci tevékenységünkötől is. Túl ezen, piaci átcsoportosítással is kedvezőbb árakat érhetünk el. Például a legalacsonyabb árszintű olasz piacon, az idén már lényegesen kevesebb vágómarhát értékesítünk, mint a korábbi években, ugyanakkor sokkal többet a jobban fizető arab országokban. A tavalyhoz viszonyítva, az idén 20 százalékos dollárbevétele-növekedésre számíthatunk.

Szeged jövője

1. A fejlődés változó mértékei

rendszeres felülvizsgálatra szorulnak a városrendezési tervek. A távlati elképzelések azonban nem lebecsülendők, hiszen a lehetőségek ismeretében a fejlesztések alapvető útjait körvonalazzák. Például az előfordulhat, hogy a majdani ötödik lakótelep, aminék színhelye Kiskundorozsma, Béketelep és a repülőtér — a 2000. év körül nem nyolcezer, hanem 14 ezer lakásnak terpe lesz. Ez lehetséges, előfordulhat, de az biztos, hogy egyszer majd ezen a vidéken formálnak új városrészt.

Mint minden tervnél, a szegedinél is felvetődik, milyen meggyőződés, megfontolás alapján lehet és szükséges valamit 10–30 évre meghatározni, vagy ahogy az építészek előszeretettel emlegetik, hogyan lehet a fejlesztést „mederben” tartani. A mai életszínvonalon, technikai, technológiai kultúránk, gazdasági erőnk alapján, vagy fel kell tételezni, hogy a haladás óriásiszámjával sokkal nagyobb tudunk lépni, mint eddig? Nos, nemcsak a tervezők, hanem azt hiszem, valamennyi szegedi lakos is hisz abban, hogy a fejlődés mértékegyeségei megváltoznak a jövőben. Többre, szebbre és jobbra lesz erőnk és tehetségünk, mint korábban.

Mondjuk és hirdetjük ezt anélkül, hogy az eddigi munkánkat lebecsülnénk. Hiszen Szeged építésében a legfényesebb fejezet az elmúlt két évtizedé volt — a város soha nem fejlődött olyan gyorsan és látványosan, mint e húsz év alatt. A tervezők azonban mára is gondolnak.

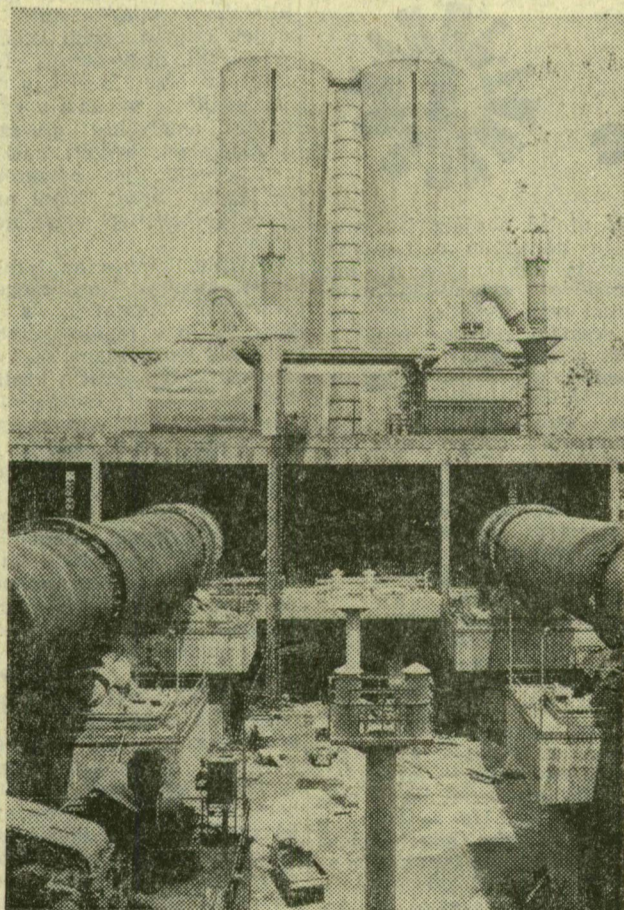
Szerepkör
és település-
hálózat

Szeged az ország település-hálózat-fejlesztési tervének megfelelően az öt kiemelt

felsőfokú központ egyike, a dél-alföldi tervezési gazdasági körzet — Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye — legjelentősebb ipari és kulturális központja. A város iparának, de különösen oktatási, egészségügyi és egyéb regionális szintű intézményeinek vonzása a három megyén kívül is érvényesül. Szeged az ország ipari termelésének 2 százalékát adja, azonban a hazai élelmiszeripari és kenderipari termékek több mint 50 százaléka innen, a helyi üzemből kerül ki. Igen nagy jelentőségű a kőolaj- és földgázkinccs, ami Szeged térségében található. Mellesleg a szegedi medence az ország kőolajtermelésének 50 százalékát, földgázból pedig 60 százalékot biztosít. Ma még szinte fölbecsülhetetlen, hogy a városban és környékén milyen értékű a geotermikus energia, és milyen távlatokat garantál a különböző fejlesztéseknek. Arra is kell gondolni, hogy a Tisza-völgyi vízmű kiépítésével minőségileg új gazdasági, földrajzi helyzet alakulhat ki, amely a korábbinál sokkal kedvezőbb feltételeket teremt a mezőgazdaság, a közlekedés, a szállítás és egyes iparágak fejlesztéséhez.

Ezért is lehet a még nagyobb előrelépésre számítani. Olvasóink a következő napokban teljes képet kapnak sorozatunkban arról, hogy a városépítés újabb útjai merre visznek, merre kanyarodnak. Nemcsak a lakásépítésről, a városrészek formálásáról lesz szó, a módosított általános rendezési terv alapján, hanem azt is megtudhatják, mire számíthatunk a közlekedésben, a kereskedelmi ellátásban a következő évtizedekben és mennyire kell majd jobban és többet törődni a környezetvédelemmel, hol és hogyan tölthetik el kellemebben pihenéssel, szórakozással, mozgással szabad idejüket.

Halász Miklós

Korszerű
cementgyár

Bélapátfalván épül az ország negyedik korszerű cementgyára, melynek beruházási költsége mintegy nyolcmilliárd forint. A gyár a beruházás befejezése után, 1980. III. negyedévtől 1 millió 250 ezer tonna cementet fog előállítani. A cementmű egyes üzemrészeiben megkezdődtek a próbaüzemek. Már működik a kőszállító berendezés, amely a bányát köti össze az üzemmel, és a napokban megkezdí a próbagyártást a nyerslisztgyártó részleg is

Munkaeszköz

Valaki azt mondta, a munka minősége nem csupán az anyagtól és a rendelkezésre álló munkaeszközöktől függ, hanem a velük dolgozó emberektől is. Úgy tűnik, akkor is igaz ez a megállapítás, ha eltekintünk a hagyományos munkadarab—munkaeszköz kapcsolattól, s anyagi értéket és szellemi terméket produkáló munka között — ha egyenlőségeket nem is, de — nem teszünk különbséget.

Gondoljuk csak el, mennyire igazságos válaszfalat emelni, mondjuk, a munkagépezető és az építésvezető közé, ha azt nézzük, ki, milyen munkaeszközzel termel. (S ki „termel”? A markoló kőbányában ki tudja fejteni, az építésvezető csak az általa irányítottak „kőbányájában”.) Különbség vagy azonosság?

Jóllehet, sehol nincs nyilvántartás róla, le-felértékeléséről nem döntenek ilyen-olyan bizottságok, kihordási ideje sincs hivatalosan, mégis a legfontosabb munkaeszköz, amely közös a legmagasabb beosztástól a legalacsonyabbig: az idegrendszer. A dolgozó ember idegrendszere.

Munkapszichológusok serege foglalkozik a kérdéssel, dolgozók tucatjai szólnak róla, mégis, mintha nem, vagy csak nagy ritkán vennék tudomásul, hogy „a munka minősége nem csupán az anyagtól és a rendelkezésre álló stb...”, mintha nem tudnák számtalan példát az ember hangulatának lelki tónusának munkát befolyásoló szerepéről. Sokszor csupán addig jutunk el, hogy megállapítjuk magunkról vagy másról: ma nem ment (nekem, neki stb.) semmi, mindenhez sután nyúlt (nyúltam), meg is lehet nézni, amit ma lettem (tettünk, tett) az asztalra — a köz asztalára!

Amikor elromlik vagy akadozik a gép, javításra küldik. Ha néhanapján valaki előállna azzal, hogy a legfontosabb munkaeszköz, az eddigi tudása legjavát nyújtani biztosító „alkatrész”, az idegrendszer csökkenő feszültséggel, itt-ott zárlattal, kopással üzemel, s imitt-amott olajozásra van szüksége, szervizbe kéne vinni, készen állna a válasz: irasd ki magad...

Azt a legkritikábban kérdezzük meg, mi az oka, esetleg mit segíthetünk, hiszen már-már közhelyszerű szöveg, hogy rohanó korban élünk, stresszhatás, egymás. Csak éppen azt nem érzékeljük (nem tudjuk?, nem akarjuk?), hogy mi magunk, a munkahelyeken együtt dolgozók vagyunk vagy lehetünk okai, okozói, így hát javítószolgálati is a munkaeszköz meghibásodásának. Ahogyan a gépalakrészek közti, áttételek, érintkezések, csatlakozások, kapcsolatok általában a leggyakoribb hibaforrások, úgy lesznek, lehetnek „szervizgondot” okozó tényezők az ember kapcsolatok.

Való igaz, nem választjuk, válogatjuk (legalábbis túlnyomó többségében nem) a munkatársainkat, s valójában a kollektív szerződés, munkaköri leírás, szabályozók nem köteleznek egyébre, mint — nyersen fogalmazva — egymás mellett pénzkérésre — ám az minden esetben rajtunk múlik, hogyan értelmezzük ezt. Szó és betű szerint, vagy emberi boldogulásunk meghatározó eleme, lehetőségeként.

Az X osztálytól késett a kimutatás. Késett, ez tény, mert Y most ment szülni, Z, aki beugrott helyette, nem olyan ördöge a szakmának, mint elődje, jóakarabban viszont nincs hiány. Ezt viszont W, a főnöke, nem a megfeszített igyekezete felől közelítette meg — tehát nem igényelte —, hanem „Még évt sem tudja!” volt a summázott vélemény, még jóval a határidő előtt, mire Z nem hogy amúgy is felszólított igyekezett feszített volna, hanem jogosnak vélt sértettségéből úgy döntött, a „fizetésért így is megdolgozott. A főnök is jogosnak vélt indokok alapján vont a felelősségre, hisz amit nem tudott (még), azt valóban nem tudta. A munka ugyan nem haladt, de ketten már egymásra fenekedtek. A határidő letelt, s A osztály B csoportja (jogosan) dühöngött, miért késik a kimutatás, ami alapján ők megkezdhetnék a...

Késett. Két ember, két osztály stb. Valahol elfelejtették megkérdezni, ugye, nehéz? De nem is, ez túl szépen hangzik, mint a tanmese, inkább azt felejtették el, hogy (kérdés nélkül is) nehéz! S hol az elismerés az igyekezetté?! Időnként többet ér, mint egy írásbeli figyelmeztetés.

A darus és a kötözője bejárók. A hajnali munkásbuszon az előbbi beleszólt az utlpartiba, a kötöző meg rendre utasította. A darus a műszakban fizet: a kötöző úgy ugrál a földlapok elől, mint akit rángatnak. Műszak végén egyik vidám, másik bosszús és fáradt. Nem úgy, baleset nem történt. De a művezetőnek ma rossz napja volt. Ennyit még nem kiabált a héten. (Hogy mit eszetenkedett ez a darus!) Holnapig fogadkozik, szétút a banda között... Másnap „magas cé”-n kezd. A darus és a kötöző értelmileg bámulják. Mi baja ennek? No jó, ha ő úgy, majd ők is... Baleset nem történt. De ma rossz napja volt a betonozó brigádnak, mert ez a művezető!... stb.

Az osztályvezető — maga sem idős ember — a beosztottját tegezi. Rendületlenül és következetesen. A beosztott — pár évvel fiatalabb, de jócskán felnőtt maga is — magazza. Beletörődve, alázatosan, mint aki eleve elrendeltetett összeláncoltágukat a formáságokban is hangsúlyozni köteles. Délután együtt hallgatnak előadást az üzemi demokráciáról és az emberi egyenrangúságról. Utána tréfálkoznak: a csendőrpertu marad. Pedig hát... ennek fele se tréfa!...

Igriczi Zsigmond

Kazántisztítás
vegyszerrel

Nem könnyű feladat a sokat használt kazánok belső falának tisztítása, hiszen a kazánvízből vastag rétegben rakódnak rá a kemény bevonatként kicsapódó sók. Az így képződött vízkő eltávolítására új vegyszeres tisztítási módszert dolgoztak ki, amellyel a kazánok külső és belső felületéről is eltávolíthatják a szennyeződé-
Erről a témáról rendez előadást ma, szerdán délután 11 órakor a Kenderfonton és Szövőipari Vállalat energiagazdálkodási osztálya bevonatként kicsapódó sók. Az új, korszerű kazántisztítási módszert — amely egyben szabadalom is — Magyar István, a szabadalom társszerzője ismerteti és mutatja be a helyszínen.